Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Claire L Stafrace Zammit B.A. LL.D.

Il-Pulizija
[Spettur Roderick Spiteri]

vs

Alfred Zammit

Kumpilazzjoni Numru: 7/15

Illum, 27 ta' Frar, 2017

Il-Qorti,

Rat l-akkuza migjuba kontra l-imsemmi Alfred Zammit detentur tal-karta tal-identita` numru 474862M.

Akkuzat talli nhar id-19 ta' Novembru 2014, ghal habta ta' 08.00 ta' filghodu, gewwa Triq Pantar, Lija:

1. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew fil-professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti, ikkaguna offiza ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Lee Farrugia;
2. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti fil-professjoni teighu, jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti hassar jew ghamel hsara jew gharraq hwejjeg haddiehor ta' haddiehor, mobbli jew immobbli ghad-detriment ta' Lee Farrugia; u
3. Saq vettura b'nuqqas ta' kont, bi traskuragni u b'mod perikoluz.

Rat l-ezami tal-imputat li wiegeb mhux hati tal-akkuzi kif dedotti kontrih;

Rat in-nota tal-Avukat Generali li biha ta l-kunsens tieghu li dawn il-proceduri jigu trattati bil-procedura sommarja;

Semghet ix-xiehda kollha inkluz dik tal-imputat u t-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkunsidrat illi din il-kawza titratta fuq incident awtomobilistiku bejn il-vettura tal-imputat u l-mutur tal-parte civile Lee Farrugia liema incident sehh fid-dsatax (19) ta' Novembru elfejn u erbatax (2014) fi Triq Pantar, Lija u fejn Farrugia garrab griehi gravi hekk kif kien certifikat minn Dr. Matthew Bonello;

Illi l-Qorti kellha l-okkazzjoni li tisma' ix-xiehda tal-parte civile **<u>Lee Farrugia</u>** fejn huwa kkonferma li kien sejjer fit-triq tal-incident direzzjoni lejn Ta' Qali bil-mutur tieghu u fejn jghid is-segwenti:

> *"Kif kont se nasal hdejn AASK Showroom ilmaht BMW . . . iswed kien qieghed fuq in-nahha ta' gewwa tat-triq. Kif wasalt mieghu dan il-BMW bla ndikazzjoni ta' xejn qabad u kiser il-barra tat-triq. Jiena ghalaqli minn fejn stajt nghaddi, ma stajt nghaddi minn imkien u ppruvat nevitah billi nikser fuq il-lemin izda ma kellix cans u b'hekk hbadt gol-pilastru ta' quddiem. Jiena nqlajt minn fuq il-mutur, saqajja habtu mal-vettura, spiccajt fuq il-bonnet u zzerzaqt ghal faccata tal-karozza".*

Irrizulta anke mix-xiehda ta' **<u>Dr. Massimo Abela</u>** illi l-parte civile sofra dizabilita` ta tmienja fil-mija (8%) kagun ta' dan l-incident fejn dan sofra ksur tal-ghadma tal-qasba ta' siequ tal-lemin (it-*tibia),* kellu kontuzjoni tas-sieq tax-xellug, ferita lacero-kontuza tal-koxxa tax-xellug u ksur ta' suba'i l-kbir tax-xellug.

Illi nstemghet ukoll ix-xhud **Francesca Tonna** li kienet fuq il-post meta sar l-incident izda fejn ma kienitx tant konsistenti fix-xiehda taghha u ma ghenet xejn ghar-rikostruzzjoni tal-incident.

Illi l-Qorti kellha l-okkazjoni illi li tara il-filmatipprezentat in atti u mmarkat Dokument JC1 fejn jidher car meta l-imputat ghamel il-manuvra li dar ghal karreggjata l-ohra b'mod illi l-parte civile dahal fih. Jidher b'mod car illi l-imputat kien fil-genb tat-triq u f'daqqa wahda dar ghal-karreggjata l-ohra minghajr l-ebda indikazzjoni. Illi mhux minnu kif qal l-imputat fix-xiehda tieghu stess illi waqaf jara minn kien gej u li xeghel l-*indicator*. Illi jidher car illi l-*indicator* ma kienx mixghul qabel l-incident u l-manuvra tal-imputat kienet wahda mghaggla u li certament hasdet lill-parte civile li jidher jidhol fih bil-mutur u jtir fuq il-karrozza tal-imputat.

Illi l-filmat jikkonferma fl-intier il-verzjoni tal-parte civile quddiem din il-Qorti.

Illi analizi qasira tal-gurisprudenza nostrana turi x'inhuma r-responsabilitajiet ta' sewwieq fit-triq.

Illi fid-decizjoni moghtija fit-22 ta' Gunju 2005, il-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fil-kawza fl-ismijiet **GasanMamo Insurance Limited noe et vs. Raymond Vella**, il-Qorti qalet hekk:

"Li jfisser allura li l-attrici Beryl Pauline Jepsen kellha ddritt ta' precedenza in kwantu kellha titqies bhala "main road user". Li jfisser ukoll illi fic-cirkostanzi l-konvenut kellu jitqies bhala "side road user", u allura, skond gurisprudenza konkordi kellu "l-obbligu li jcedi ghattraffiku fuq il-main road, u ghandu l-obbligu li jesplora tajjeb il-main road qabel ma johrog fiha u ghandu l-obbligu li jimxi dead slow u sahansitra jwaqqaf sakemm jaccerta ruhu li jista' johrog bla hsara" – Il-Pulizija vs. Anthony Galea, Appell Kriminali, 5 ta' Settembru 1953 (Kollez. Vol. XXXVII P IV p 1137); Joseph Rizzo vs. Paul Micallef, Appell Civili, 6 ta' Dicembru 1974; Issokta jigi precizat fuq din it-tematika illi "min ikun hiereg minn side street ghal main road ghandu l-obbligu li juza l-massima attenzjoni u prudenza, li jesplora sewwa l-main road u li jieqaf ghal kollox jew johrog inching out, u jassigura li t-triq hi libera. Is-side road user ghandu juza grad ta' diligenza l-izjed gholja u vigilanza l-izjed qawwija, billi ghandu d-dmir icedi lit-traffiku li jkun fuq it-triq principali, ghax ilmanuvra li jkun sejjer jaghmel biex jittraversa dik it-triq hi kalkolata li tiddisturba il-kors ordinarju tat-traffiku li jkun ghaddej minnha" - Mark Sammut vs. Maryse Germaine del la Fargue, Appell Civili, 2 ta' April 1976".

Illi, apparti dan, il-Qorti tinnota wkoll li sewwieq huwa rikjest li jkollu dak li jissejjah bhala *proper look out* specjalment meta jkun qed jaghmel manuvra eccezzjonali bhal dik li kien qed jaghmel l-imputat. Illi fl-Appell Kriminali fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs. Roderick Debattista</u>** (deciz fis-26 ta' Mejju, 2004 [App. Krim. Nru: 18/2004]), il-Qorti kkwotat sintezi mehuda minn decizjoni precedenti (deciz fil-25 ta' Marzu, 2004 fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs. Noel Gauci</u>** [App. Krim. Nru: 32/2004/JGD]) u sostniet:

"*Gie appropositu ritenut li hu dover ta' driver 'to see what is in plain view" (Appell Kriminali: Il-Pulizija vs. Joseph Vella [10/08/1963] u li 'min ma jarax dak li ragonevolment ghandu jara jfisser li ma kienx qed izomm a proper lookout' (Appell Kriminali: Il-Pulizija vs J.M. Laferla [17/06/1961])".*

Illi fi **Newhaus N.D. vs. Bastion Insurance Co. Ltd.** (1968), il-Qrati Inglizi kienu rritenew li:

> *"Keeping a proper lookout means more than looking straight ahead – It includes awareness of what is happening in one's immediate vicinity. A motorist should have a view of the whole road from side to side and, in the case of a road passing through a built up area, of the pavements on the side of the road as well."*

Jirrizulta ghalhekk illi li l-kawza prossima tal-akkadut kien il-hrug inopportun u affrettat tal-imputat minn genb it-triq sabiex ikun jista' jaghmel il-manuvra ta' *U-Turn* u dan minghajr l-ebda tip ta' indikazzjoni. Illi rrizulta wkoll illi l-imputat ma hax il-prekawzjonijiet kollha necessarji u jirrizulta wkoll li ma kellux il-*proper lookout* li huwa rikjest li ghandu jkollu altrimenti kien jinduna li kien gej il-vittma Lee Farrugia ezatt warajh.

Illi dejjem gie ritenut li f'sede kriminali kull sewwieq iwiegeb ghall-agir tieghu indipendentement minn dak li jaghmel haddiehor, ammenoché dak li jigri ma jkunx dovut unikament u eskluzivament ghall-htijiet da parti ta' haddiehor (Vide Appell Kriminali: **Il-Pulizija vs. Gaetano Schembri** (16.3.1961); **Il-Pulizija vs. John Polidano** (3.11.1963); **Il-Pulizija vs. Rev. C. Mifsud** (XXXVII.IV.1131). Dan ghaliex il-contributory negligence ma tezonerax lis-sewwieq jekk ma tkunx il-kawza unika tas-sinisitru (Vol. XXXVIII.IV.883).

Illi l-Qorti ma jirrizultalhiex li l-kwerelant Farrugia ta lok sabiex isehh l-akkadut u ma jirrizultax anqas li l-istess kien qed isuq b'xi velocita` eccessiva jew li ma

kellux il-kontroll shih tal-mutur tieghu. Il-Qorti hija tal-fehma li ma kien hemm l-ebda element ta' kontributorjeta` da parte ta' Farrugia u b'hekk il-kwerelant m'ghandux jigi mghobbi bi htija kontributorja ghalih u dan minkejja l-fatt illi d-difiza ppruvat tinkombi lill-istess b'dan il-piz. Illi l-fatt illi Farrugia hareg ghall-lemin u cioe` ghall-karreggjata l-ohra tat-triq u mhux ghax xellug ma jaghtix lok ghall-kontributorjeta` ghaliex f'dak il-mument il-parte civile inhasad u ghalhekk pprova jaghmel manuvra riparatorja li sfortunatament ma swiet ta' xejn.

Huwa car li meta l-imputat gie biex jaghmel il-manuvra huwa ma harisx lejn fejn kellu jhares, kif kien obbligat li jaghmel, altrimenti kien jintebah bil-mutur misjuq mill-kwerelant. Din kienet ir-raguni li wasslet sabiex isehh l-akkadut mertu tal-kawza odjerna.

Illi l-ewwel (1) imputazzjoni u cioe` dik ta' offiza involontarja ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Lee Farrugia skond l-Artikolu 226 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta minhabba nuqqas ta' hsieb, traskuragni, jew nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni, jew nuqqas ta' tharis ta' regolamenti torbot mat-tielet (3) imputazzjoni kontra l-imputat u cioe` sewqan bla kont, traskurat u perikoluz.

Illi x'jikkostitwixxi traskuragni, jew adirittura perikolu, fis-sewqan huwa ben stabbilit fis-sistema guridika taghna. Fid-decizjoni fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Michael Grech** moghtija fl-20 ta' Frar 2007, il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet hekk:

"Kif gie ritenut minn din il-Qorti ripetutament u kif intqal fl-Appell Kriminali Il-Pulizija vs. Alfred Mifsud deciz fis6 ta' Mejju 1997 (Vol. LXXXI.iv.157), din il-Qorti diversament presjeduta qalet:

Sewqan traskurat (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola, il-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita` ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll ghal sewqan traskurat. Sewqan bla kont hu deskritt … bhala sewqan 'bi traskuragni kbira'. Din it-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira u tinkludi l-kazijiet fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandux jiehu minhabba l-probabbilita' ta' hsara li tista' tirrizulta lil terzi, kif ukoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti ghal tali riskji. Sewqan perikoluz (dangerous driving) jirrikjedi li fil-kaz partikolari s-sewqan kien ta' perikolu ghal terzi jew ghallproprjeta` taghhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kienx hemm dana l-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluzi l-hin u l-lokalita` ta' l-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies ghaddejjin bir-rigel. [...]

U kif qalet din il-Qorti diversament presjeduta fl-Appell Kriminali **Il-Pulizija vs. Mario Gellel** deciz fid-19 ta' Frar 2004:

"... kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta, jekk sewqan hux (i) negligenti, jew (ii) bla kont jew (iii) perikoluz hi kwistjoni ta' 'degree' (App. Krim. Pul. vs. Charles Bartolo, 14.3.59, Pol. vs. Wilson [Vol. XXXIX iv. 1018] u Pul. vs. Alfred Vella [Vol. XLIV, p. 933]) u kif jidhru wara xulxin huma fl-iskala tas-serjeta` taghhom (App. Krim. Pul. vs. Hardingham, 19.10.1963). Gie wkoll ritenut li biex jintegra ruhu r-reat ta' sewqan perikoluz, hemm bzonn ta' certu grad ta' 'recklessness' (App. Krim. Pul. vs. Charles Farrugia [Vol. XXXIX iv.9 78]). 'Recklessness' giet definita bhala 'wilfully shutting one's eye' (App. Krim. Pul. vs. Joseph Aquilina, 20.4.1963). Invece sewqan negligenti jew traskurat ifisser nuqqas ta' prudenza ordinarja li wiehed ghandu jadopera biex jevita ssinistri stradali (App. Krim. Pul. vs. Antonio Spiteri [Vol. XLIV iv. 892])".

Illi, b'applikazzjoni ta' dan l-insenjament ghall-kaz in ezami, huwa car li l-imputat kien zgur negligenti u traskurat fis-sewqan tieghu. M'hemmx dubju wkoll li l-imputat kellu nuqqas ta' tharis tarregolamenti tat-traffiku. Dan kollu qieghed jinghad meta wiehed jikkunsidra dak li nghad aktar qabel f'din is-sentenza u b'mod specjali meta wiehed jikkunsidra li l-akkadut sehh minhabba l-fatt li l-imputat ma hax il-prekawzjonijiet li huwa kien obbligat li jiehu meta gie biex jaghmel il-manuvra bil-konsegwenza li l-kwerelant sofra griehi fuq il-persuna tieghu. Dan kollu qieghed jinghad minkejja li fis-sottomissjonijiet taghha d-difiza taghmel tentattiv inutili fejn tipprova tiskolpa lill-imputat minn kwalunkwe responsabilita` u tittenta titfa' tali responsabilita` fuq il-kwerelant fejn, fost l-ohrajn, tghid li l-kwerelant kellu jiskapulah minn gewwa u mhux mill-karreggjata opposta. Minkejja dan, il-Qorti ma tirravizax fis-sewqan tal-imputat dak il-grad gravi ta' sewqan hazin li jikkostitwixxi s-sewqan perikoluz u bla kont.

Illi fuq l-imputazzjoni tal-hsara involontarja fuq il-mutur bin-numru ta' registrazzjoni ABL 167 propjeta` tal-parte civile Lee Farrugia, m'hemmx dubju li sar dan l-incident bejn il-vettura tal-imputat u l-mutur tal-parte civile u dan kif intwera b'mod car mill-filmat ipprezentat. Illi di piu` din il-Qorti semghet ix-xiehda ta' **Joseph Muscat** li hu *surveyor* u fejn ikkonferma l-hsarat fuq il-mutur ghall-ammont ta' tlett elef, erbgha mija u sittax Ewro u tmenin centezmu (EUR 3,416.80) (Dok. JM1). Illi ghaldaqstant anke din l-akkuza tinstab ippruvata.

Ghal dawn il-motivi u wara li rat l-Artikoli 15 (1)(a)(2) u (3) tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 u Artikolu 328 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, qed issib lill-imputat **Alfred Zammit** hati tal-akkuzi kollha kif dedotti kontrih hlief ghal sewqan perikoluz, u tikkundannah ghal multa ta' tlett elef ewro (EUR 3,000) flimkien ma' sospensjoni tal-licenzja tas-sewqan ghal zmien tmient ijiem (8) dekorribbli minn nofs il-lejl ta' ghada.

Dr Claire L Stafrace Zammit B.A. LL.D.
Magistrat